

Galīgajam lasījumam virza ieceri celt minimālo algu

Saeimas Sociālo un darba lietu komisija trešajā lasījumā atbalstīja grozījumus Darba likumā, ar kuriem iecerēts noteikt minimālo mēnešalgu 620 eiro apmērā no nākamā gada, bet 700 eiro apmērā – no 2024. gada.

Kā likumprojekta anotācijā atzīmē tā autori, minimālā darba alga nedrīkst būt mazāka par valsts noteikto minimumu, kas darba devējiem obligāti jānodrošina saviem darbiniekiem par darbu normāla darba laika ietvaros. Minimālās algas paaugstināšana veicina māj-saimniecību ienākumu pieaugumu un vienlaikus var motivēt lielāku iesaisti darba tirgū, kā arī minimālās algas

paaugstināšana ir viens no instrumentiem strādājošo nabadzības mazināšanai, teikts likumprojekta anotācijā. Pēdējos gados ir augusi vidējā alga valstī. 2021. gadā vidējā bruto darba samaksa par pilnas slodzes darbu bija 1 277 eiro. Grozījumi Darba likumā vēl galīgajā lasījumā jāatbalsta Saeimā.

Sagatavoja J. APĪNIS

Faktiskā bezdarba līmenis septembrī bija 6,3%, reģistrētais – 5,7%

Septembrī faktiskā bezdarba līmenis Latvijā bija 6,3%, un salīdzinājumā ar augustu tas ir samazinājies par 0,1 procentpunktu, liecina Centrālās statistikas pārvaldes darbaspēka apsekojuma dati. Gan sieviešu, gan vīriešu bezdarba līmenis septembrī samazinājās par 0,1 procentpunktu, sasniedzot attiecīgi 4,4% un 8,1%.

Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrētā bezdarba līmenis septembrī bija 5,7%, un kopš augusta tas ir samazinājies par 0,1 procentpunktu. Salīdzinot ar pagā-

jušā gada septembri, faktiskā bezdarba līmenis ir samazinājies par 0,5 procentpunktiem, reģistrētais – par 0,3 procentpunktiem.

Septembrī Latvijā bija 59,9 tūkstoši bezdarbnieku (20,7 tūkstoši sieviešu un 39,2 tūkstoši vīriešu), kas ir par 0,8 tūkstošiem mazāk nekā augustā un par 4,6 tūkstošiem mazāk nekā attiecīgajā periodā pērn. Vīriešu bezdarbnieku skaits mēneša laikā ir samazinājies par 0,2 tūkstošiem, taču sieviešu – par 0,6 tūkstošiem.

Sagatavoja J. APĪNIS

Praktiski padomi, kā izmantot depozīta sistēmu atbildīgi

Palielinoties nodoto depozīta iepakojumu īpatsvaram un aktivitātei depozīta punktos, SIA «Depozīta iepakojuma operators» (DIO) aicina iedzīvotājus izmantot depozīta sistēmu atbildīgi, lai tā būtu ērta un patīkama sabiedrībai un atvieglotu ikdienā arī citām depozīta sistēmā iesaistītajām pusēm, tostarp veikal darbiniekiem. Lai informētu par labās prakses vadlīnijām depozīta punktos, operators dalās ar padomiem.

Noņem metāla korķišus no stikla pudelēm

Plastmasas pudeles taromātā vēlams nodot ar visu korķīti, lai nodrošinātu ne tikai iepakojuma, bet arī korķīša pārstrādi. Taču atkārtoti uzpildāmu stikla pudeļu gadījumā situācija ir pretēja, un pirms to nodošanas taromātā vai manuālajā depozīta punktā korķīšus ir nepieciešams noņemt. Atkārtoti uzpildāmās stikla pudeles var identificēt pēc depozīta zīmes, uz kuras attēlota burtu kombinācija «AU».

Uzmanība tāpat jāpievērš arī nestandarta iepakojumiem, piemēram, pudelēm ar plastmasas rokturi – tā kā depozīta sistēmā tiek reģistrēta iepakojuma forma, šāds rokturis var apgrūtināt taras automatizētu nodošanu, tādēļ aicinām to noņemt un izvest atbilstošajā šķirošanas konteinerā.

Pilnībā iztukšojiet nododamo iepakojumu

Viens no priekšnoteikumiem, lai taromāts pieņemtu depozīta iepakojumu, ir tā iztukšošana, taču šim faktoram ir būtiska loma arī patīkamas depozīta punkta vides nodrošināšanā. Lai izvairītos no dzērienu atlieku iztecēšanas somā, automašīnā, taromātā vai veikalā uz grīdas, kā rezultātā var veidoties nevēlamas smakas, iesakām izskalot tos iepakojumus, kuros bijuši iepildīti tādi dzērieni kā alus, sulas un citi saldie dzērieni.

Nododot tīru iepakojumu, samazināsies arī taromātu sensoru sasmērēšanās risks – ja sensori tiek sasmērēti, ir nepieciešama biežāka taromāta apkope no veikala darbinieku puses, kas savukārt lietotājiem nozīmē biežākus pārtraukumus konkrētā taromāta darbībā.

Konteineros pie depozīta punktiem – tikai atbilstoši iepakojumi

Līdz ar pārejas perioda noslēgumu visi depozīta iepakojumi nu ir marķēti ar Latvijas depozīta zīmi, taču nereti uz depozīta punktu gadās paņemt arī kādu ārpus depozīta sistēmas esošu iepakojumu, kas, piemēram, nav iekļauts depozīta sistēmā vai ir būtiski bojāts. Šī iemesla dēļ pie depozīta punktiem uzstādīti konteineri, un iedzīvotāji ir aicināti tajos ievietot tikai tos plastmasas, metāla vai stikla dzērienu iepakojumus, kuros taromāts nav pieņēmis. Rūpējoties gan par tīrību, gan citu sistēmas lietotāju ērtībām, depozīta

sistēmas operators aicina konteineros nemest sadzīves un citus nešķirotus atkritumus, jo šāda darbība uzskatāma par negodprātīgu, turklāt tādā veidā tiek neatgriezeniski sabojāts jau sašķirotais materiāls un tiek samazinātas iespējas to pārstrādāt.

Gadījumā, ja nesaplacinātu iepakojumu ar Latvijas depozīta zīmi neizdodas nodot taromātā, lūgums sūtīt depozīta punkta adresi, veikala nosaukumu, nodošanas laiku un iepakojuma fotogrāfiju ar labi nolāsāmu svītrkodu un depozīta zīmi uz e-pastu: jautajumi@dio.lv vai numuru 20224214 lietotnē «WhatsApp». Savukārt, ja taromātā nepieciešama iztukšošana vai apkope, lūgums vērsties pie konkrētā veikala darbiniekiem.

Dārta Katrīne SALNA,
DIO mediju koordinatore

Arī Spānijā kooperācija ir galvenais stūrakmens mazajiem un vidējiem piena ražotājiem

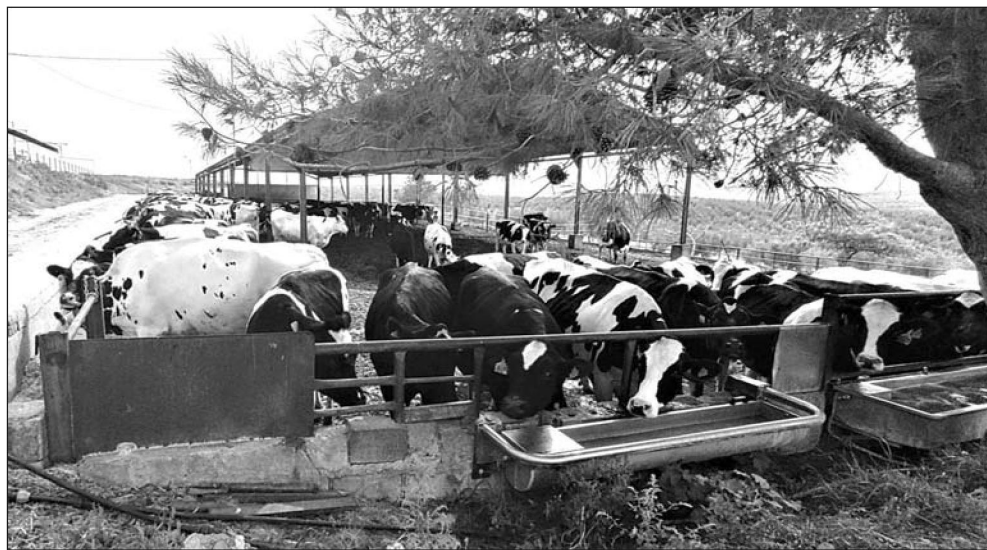
Deviņu Latvijas piena nozares kooperatīvo sabiedrību – «Avots», «Viļāni», «Pienene KT», «Piebalga», Ezerkrasti-1», «Laura», «Pienupiete» un «Bites», kā arī biedrības «Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvo asociācija» (LLKA) – pārstāvji oktobra pirmo nedēļu pavadīja Spānijā, lai iepazītu šīs valsts piensaimnieku kooperācijas pamatprincipus un īpatnības. Latvijas delegācijas dalībnieki atgriezās mājās ar jaunu zināšanu bagāžu, gatavi iegūtās teorētiskās un praktiskās zināšanas nodot arī saviem darbiniekiem un biedriem.

Vizītes laikā Latvijas kooperācijas speciālistiem bija iespējas kooperāciju Eiropas pašos dienviendos iepazīt no dažādiem skatu punktiem, tīkoties gan ar kooperatīvu biedriem, gan to vadītājiem, gan arī noslēgumā ar Spānijas lauksaimniecības kooperatīvu apvienību. «Visos līmeņos tika konstatētas līdzības ar situāciju Latvijas piensaimnieku kooperācijā, par spīti tam, ka vispārējā ekonomiskā, sociālā un ģeogrāfiskā situācija abās valstīs ir pietiekami atšķirīga,» teic LLKA izpilddirektore Linda UZKALNE.

Spānijā, līdzīgi kā Latvijā, novērojams piensaimnieku skaita samazinājums un darbaspēka trūkums saimniecībās. Spānijas kooperatīvi un to biedri šo norāda kā vienu no vislielākajām problēmām, kas jārisina nacionālā līmenī. Problēmas sakne slēpjas tajā, ka, neskatoties uz piedāvāto algu, spēni piena lopkopību neuzskata par prestižu vai konkurētspējīgu nozari. Kā

norāda Spānijas lauksaimniecības kooperatīvu apvienības speciālisti, iespējams, šie iemesli ir pamatā tam, ka pēdējā gada laikā valstī esošu piensaimniecību skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ievērojami samazinājies. Tie paši iemesli kavē arī paaudžu nomaīņu un ik gadu veicina vidējā piensaimnieku vecuma pieaugumu.

Spānijā kopumā darbojas 3 669 lauksaimniecības kooperatīvi, no kuriem 87% ir kooperatīvās sabiedrības, kuras pašas ar lauksaimniecisko ražošanu nenodarbojas (83% – pirmā līmeņa kooperatīvās sabiedrības, 4% – otrā līmeņa kooperatīvās sabiedrības), savukārt 13% ir kooperatīvi, kuri paši nodarbojas ar lauksaimniecības zemes apstrādi. 2020. gadā kopējais lauksaimniecības kooperatīvu apgrozījums bija 30,170 miljardi eiro, kopējais biedru skaits tajos – 1 175 068. Savukārt piena nozarē darbojas tikai 108 kooperatīvās sabiedrī-

Spānijā piena nozare nav populāra, tajā darbojas tikai 108 kooperatīvās sabiedrības. Lielāko apgrozījumu veido kooperatīvi, kas darbojas augļu un dārzeņu, kā arī olīvu audzēšanā.

LLKA arhīva foto

bas, jo, ņemot vērā Spānijas klimatisko apstākļus, lielāko apgrozījumu tomēr veido kooperatīvi, kas darbojas augļu un dārzeņu, kā arī olīvu audzēšanas nozarēs. Kā apliecina Spānijas lauksaimniecības kooperatīvu apvienība, kopējās tendences rāda, ka kopējais lauksaimniecības kooperatīvu skaits valstī samazinās, taču tajā pašā laikā kopējais to apgrozījums ik gadu palielinās, kā arī kooperatīvi katrs atsevišķi kļūst spēcīgāki – palielinās vidējais gada apgrozījums uz vienu kooperatīvu. «Šī ir tendence, kuru kā vienu no prioritātēm esam

norādījuši arī lauksaimniecības un mežsaimniecības kooperatīvo sabiedrību attīstības stratēģijā 2021. – 2027. gadam,» saka L. Uzkalne.

Spānijas kooperatīvos biedru lojalitātes problēmu risina, ieviešot balsošanas principu, kas ir atšķirīgs no vispārpieņemtajiem kooperācijas principiem – vairākos Spānijas piena nozares kooperatīvos biedra balsu skaits tiek piesaistīts nodotā piena apjomam – jo vairāk pienu kooperatīvam, jo vairāk baltis pienākas biedru kopsapulcē. Saskaņā ar abu kooperatīvu vadītāju

teikto, šim modelim ir vairākas priekšrocības, no kurām galvenā – lielie piena ražotāji nevis izstājas no kooperatīva, bet gan tajā paliek, tādējādi ļaujot kooperatīvam nodrošināt stabilas, konkurētspējīgas cenas arī mazākajiem ražotājiem. «Kā zināms, Latvijā saskaņā ar Kooperatīvo sabiedrību likumu katram biedram ir tikai viena bals neatkarīgi no tā apgrozījuma ar kooperatīvu,» tā L. Uzkalne.

Vizītes noslēgumā, viesojoties Spānijas lauksaimniecības kooperatīvu apvienībā, tika uzsvērtā nepieciešamība strādāt pie sieviešu

īpatsvara palielināšanas saimniecību un kooperatīvu vadības līmenī, vienlaikus izsakot izbrīnu par situāciju Latvijā, kur kooperatīvos vadības līmenī salīdzinoši liela ir tieši sieviešu pārstāvniecība. Kā tikšanās laikā paskaidroja Spānijas lauksaimniecības kooperatīvu apvienības speciālisti, dziļmumu līdztiesības veicināšana lauksaimniecības nozarē un kooperācijā Spānijā ir liels izaicinājums. Turklāt šajā organizācijā ir izveidota atsevišķa sieviešu tiesību un vienlīdzības veicināšanas nodaļa, kas nodarbojas ar situācijas izpēti, sieviešu apmācību un to sagatavotības nodrošināšanu darbam kooperatīvos. Tikšanās un visa darbu ēnošanas brauciena noslēgumā Spānijas kooperācijas speciālisti puda vēlēšanos doties atbildes vizītē pie Latvijas kooperācijas speciālistiem, lai apgūtu tieši šo kooperācijas aspektu.

Grupas dalībnieki atzinīgi novērtēja Spānijas valdības pieņemto lēmumu piena produktiem piemērot samazinātu pievienotās vērtības nodokļa likmi – tā ir 4–10% atkarībā no produkta veida.

Gita MEIRE,
LLKA biroja administratore